

სასიერო მოედანზედ, შარუხის მა-
ლაზის გვერდზედ. ალ მხარეს კრი-
ობდა სამაზრო სამმართველოს საქმე-
თა მწარმოებელი ი. თ.—ნოვი, მეო-
რე მხარეს სამაზრო ხაზინის ბუღალ-
ტერი ნ. ს.—კოვი. პირველმა გაი-
მარჯვა. 24 ოქტ. სალამოთივე გაი-
მართა ისევ ამ ორ ჩინოვნიკთა შუა-
უფრო ძლიერი კრივი ლიანოზოვის
სასტუმროში. აქაც პოლიციელი დარ-
ჩა გამარჯვებული. 25 სალამოსაც მო-
ველოდით კრივს, მაგრამ, რადგანაც
ბუღალტერი ძალიან დამარცხდა და
თითქმის არაქათი გამოვლია, ორივე
მოკრივეთა შორის ჩამოვარდა მშვი-
დობიანობა იმავე ჟერ ქვეშ, რომელ
ქვეშაც წინა ღამეს იკრივეს. მას შემ-
დეგ ამ ორ მოკრივე ჩინოვნიკთა შო-
რის ჩამოვარდა მეგობრული განწყო-
ბილება. მხლა მთელ სიღნაღში დიდი
და პატარა, ქალი და კაცი სულ იმას
ლაპარაკობენ, რომ ეხლა კრივის დას-
ტური მარტო ჩინოვნიკებაში არი-
სო. იმათ მეტს სხვას არავის არ შე-
უძლიან იკრივოსო. იმათ უნდა იკრი-
ვონო და უფროსებმა სვირს უყურო-
ნო.

„ღვთის მადლით, სახლების გატეხაც
შემოიღეს სიღნაღში.“

„აი, აქედამა სჩანს, რომ სიღნაღი
თან-და-თან წარმატებაში მიდის!“

„დროების“ კორექტორი

ს. კავთის-ხევი, 29 ნოემბერს. ჩვე-
ნის მართლის არც ერთი კუთხის

მარჯოს კარგს მასპინძელს და ცუდს
მარჯოებს!

შველამ წამოაგო სტაქნებს ხელი
და „ურას“ ყვირილით დალიეს მას-
პინძლის საღვთობა.

პლატონ პლატონი თუმცა ილი-
მებოდა, მხიარულად ეჩვენებოდა, მაგ-
რამ გულში მეტად ჯავრობდა თავის
თავზედ და თავის გაუბედაობაზედ,
რომელმაც ისე ამხანაგების სამასხა-
როდ გახადა.

— არა, ერთხელ მაინც როგორ
არ შევედი? ჰფიქრობდა ის და იწყე-
ლიდა ბედ-იღბალს. — მართლაც,
განაგრძელა იმან ფიქრი, — როგორ
ვერ დავიმორჩილებდი ასეთი ევლური
ხალხის ქალს?... არა ჩემი ბრალია,
ღირსი ვარ, რომ ყველამ მასხარად
ამიგდოს... რაც უნდა მომივიდეს, რაც
უნდა მომიხდეს, რაც უნდა დამიჯდეს,
ეგ ჩემის ქალი ჩემი უნდა გახდეს,
თორემ სიცოცხლეს აღარ მომცემენ
ამხანაგები, საქვეყნოდ თავი მომეჭ-
რება.

ის ფიქრობდა, ფიქრობდა ამ სა-
განზედ და მწარედ ეწოდა გული,
რომ ამხანაგებში თავი ვერ გაითქვა
„გირყენილ უპატიოსნების გმირად“,
რომელიც ისე თავ-მოსაწონადა აქვს
გამხდარი უმეტესს „მოჩხარაჩხურე“
მარსის მოსამსახურეთ.

ამ დროს მნდომ გამოიარა უკან და
პლატონ პლატონის თვალები უნე-
ბურად შეეყარა იმის თვალებს; იმან
დაინახა, რომ ეს ქალი მართლა ლა-
მაზი იყო და რაღაც გრძნობამ მწე-
ვად გაუარა გულში.

მცხოვრებლებს არ მიუღიათ იმოდენი
შრომა და ამაგი სკოლის აშენებაზედ,
რამოდენაც მიიღეს ს. კავთის-ხევის
მცხოვრებლებმა. როგორც დამარწ-
მუნეს აქაურებმა და ჩემის თვალთა-
ც ენახე ამ სკოლის შენობა ძალიან
ძვირად დასჯდომიან (4000 მანეთამ-
დე), თუ იმასაც მივიღებთ მხედვე-
ლობაში, რომ ყველა მასალა სოფ-
ლელებს ქონდათ მზად. ეს ფული
თითქმის სულ ხელოსნობაში წავიდა.

მე დიდად მადლიერი დავიხი ჩემის
ბედისა, რადგანაც შემემთხვა გამოე-
ლა ამ სოფელში სწორედ იმ დროს,
როდესაც უნდა ეკურთხებინათ ეს
ახალი სკოლა.

22 ნოემბერი იყო. მე ამოვიარე
გზად ამ სოფელზედ. შევხედე, რომ
სკოლის ახლოს მრავალი ხალხი დი-
დი თუ პატარა ბუზივით ირევა. სწო-
ბის მოყვარეობით მიუხლოვდი ამ
ბროვას და ვეკითხები: რა ანბანია-
მეთქი. შველამ ერთხმად შემომძახა:
სკოლა უნდა ეკურთხოსო, სკოლა?...
ცხენიდან ჩამოვხტი თუ არა, შევამ-
ჩნიე, რომ გლეხებმა როგორღაც
შუბლი შეიკრის, პირი მომარიდეს...
მაშინვე გაიფიქრე, რომ მათ მიმიღეს
ვიცა ჩინოვნიკად. თითქო ამბობდ-
ნენ: „აი ეს გაგვიწერებს ერთად ერთ
ჩვენთვის ბედნიერ დღეს.“ მაგრამ,
რომ დაინახეს, მე მათ არც ქერი,
არც თევზი, არც ცივი დედალი და
თუნგობით წითელი ღვინო არ მოვთ-

— მე ჩემი უნდა იყოს, უეჭველად
ჩემი! შაფიქრა იმან და სტუმრები
შეიწვია შინ, რადგანაც მზე ჩასვლას
აპირებდა და იმ ადგილებში კი მზის
ჩასვლის შემდეგ ჰერე ერთბაშად
იცვლება და სიცხიდგან, თითქმის სი-
ცივემდის ჩამოდის.

მთახებში ანთეს სანთლები, გა-
დაშალეს მწვანე სტოლები, რომელ-
საც გარს შემოეხვივნენ აფიცრები
და გაიძმა ხმა: „მოგვალ“, „თქვენია“,
„გობანკა“.

პაპროზის კომლი ხშირს ნისლად
ტრიალებდა ოთახში. მხლა ყველას
გადეწეებოდათ ლამაზი მნდი და პი-
რისსახეზედ მარტო ერთი წადილის
სურათი დასდებოდათ და ეს იყო
წადილი უეჭველად ფულის მოგე-
ბისა.

მარტო პლატონ პლატონი იჯდა
უგრძნობლად უგრძნობლად ნიშ-
ნავდა ქალს და აგებდა თუ იგებდა
მით მწუხარება, თუ სიამოვნება არ
ემცნებოდა. ის ერთგვარად დაღერე-
ლი, დაღონებული ჰფიქრობდა ერთს
საგანზედ, ამას ელტოდა: იმისი აზრი
და ეს საგანი იყო—მშვენიერი მნდი.
მოთამაშებმა ასე გაათენეს, შე-
ნაყრდენ მეორე დღეს და მასპინ-
ძელმა მხოლოდ მაშინ ამოიღეს თქა
თავისუფლად, როდესაც უკანასკნელ
გორას გადაეფარნენ სტუმრები.

ის შემოვიდა შინ, დაღონებული,
აღელვებული, თითქოს გაბუტული,
მიწვა ტახტზედ და ჰერს მიჩერა თვა-

ხოვე დარწმუნდნენ, რომ ის არა ვარ,
ვისაც ჰფიქრობდნენ.

შველი სკოლაში. მარტო ზალა ამ
სასწავლებლისა არც 20 ადგილი სიგძით
და რვა სიგანე. ზალა გატენილი იყო
ქალითა და კაცითა ამ სოფლის სა-
ზოგადოების ყველა წოდებისა და ხა-
რისისა. პურთხევის შემდეგ თვით ამ
სკოლის მასწავლებელმა ი. ცხენთაძემ
წარმოსთქვა სიტყვა სწავლის საქრო-
ებაზედ. შემდეგ წაუკითხა საზოგადო-
ების „გლასის ნამუბიდეგან“ მღვდლის
საუბარი პეტრესთან. შველანი გულ-
მადგინედ ყურს უგდებდნენ. სასია-
მოვნო შთაბეჭდილება მოახდინა მსმე-
ნელებზედ ს. მეტეხის მასწავლებლის,
ი. პოშარიძის სიტყვამ. შველა ყუ-
რადლებით ისმენდნენ და მადლობელ-
ნიც დარჩნენ. მოვიყვან ზოგ-ზოგ
ალაგს ბ. პოშარიძის სიტყვიდან:

„როგორც უსინათლო კაცისთვის
არის ძნელი სიარული, აქეთ-იქით
მისვლა-მოსვლა, საქმის გაკეთება, აგ-
რეთვე უსწავლედი კაცისთვისაა. რა
საქმის გაკეთება შეუძლიან უსინათლო
კაცს? ის ყოველთვის უძლურია, დაი-
არება ფრთხილად, რომ არას წააწყ-
დეს; აგრეთვე ამისთანა მდგომარეობა-
ში უსწავლედი კაციც: ის უძლურია,
სუსტია, უღონოა. ნათქვამია: „სწავ-
ლა არის სინათლე, უსწავლელობა
სიბნელე“. შველამ კარგად ვიცით ამ
სიბნელემ, ამ უმეცრებამ, როგორი
დაღი დიგვსება, რა წყლულები გაგ-
ვიჩინა ჩვენ, ქართველთ. ჩვენი ოჯა-

ლები, თითქოს იქიდგან სანუგეშო
რამ უნდა ამოვიტანა.

მოაღწივა საღვთობამ, და წყნარად
შემოვიდა საღვთო, თითის წვერებ-
ზედ, რადგანაც ეგონა, რომ ბატონსა
სწინაეს და არ უნდოდა მისი გაღვი-
ძება, მაგრამ პლატონ პლატონიმა
გადმოიბრუნა თავი შეხედა ახლად
მოსულს და ხმა გაუცემლივ გადბ-
რუნდა ისევ კედლისაკენ. საღვთო
შესდგა და რაოდენიმე ხანს ყურება
დაიწყო.

— ბატონო, გძინავს? ჰკითხა იმან
ბოლოს.

პლატონ პლატონიმა კიდევ ხმა
ამოუღებლივ გადმოიბრუნა თავი და
დაუწყო ყურება.

— საღვთო არ მიირთმევთ?

— არა. მოკლედ უპასუხა მან.

— წვენი სულ ჩაშრა.

— ჯანი გაეარდეს.

— თუ არ მიირთმევთ ცეცხლს ჩა-
ეკრობ. არ ისვენებდა ბიჭი.

— რაც გინდა ქენ... ისევ იმ კი-
ლოთი უპასუხა აფიცრმა.

საღვთო იდგა, იდგა, გადაფურთხა
და გამოვიდა. ის მიხედა, რომ იმის
ბატონს რაღაც მოსდის. არ გაიარა
რაოდენიმე ხანმა, როდესაც პლატონ
პლატონი ერთბაშად შეიცვალა, წა-
მოვარდა და დაიძახა:

— ძუშმა, ძუშმა! ასე ეძახდნენ საღ-
ვთოს.

— რა ვნებავს? უპასუხა ბიჭმა და
შემოაღო კარები.

— შენ სახლის პატრონის ცოლ-

ხოზა პირველ დამხმარე, ვინაშა დაგე-
ვიწყა, ჩვენ ძმობასთან ბაღში მარ-
ულა ენა გაგვიქრო, ცრუ მოაწმუნოე-
ბა გაგვიმარაგა, სიკვდილი გაგვიშხრა
და დიდ სიღატაკეში ჩაგვყარა. ღვთის ქა-
რთველობა თან-და-თან ჰგრძნობს ამ
დაღის სიმძლავრეს და ამ წყლულების
მოზრუნას შეუდგა. რა გვარი საშუა-
ლებით შეუძლიან ამ ხალხმა თავი მოი-
ჩინოს? რა წამალი იპოვა ქართველმა ამ
წყლულების მოსარჩენად? სწავლა-გა-
ნათლება... მსეთ ტკივილებს საქართვე-
ლოში ყველანი ვგრძნობთ: გლეხია, თუ
თავადი და აზნაურია, ერის კაცია თუ
სასულიერო... შველანი ერთ ნაირ, ერთ
გვარ მალამოს ესაქირობოთ: ჩვენმა
გაცალცალკევებულმა შრომამ, ერთ-
მანეთის შურმა, ქიშპობამ და უმეც-
რებამ ჩვენ ქართველნი უკან დაგვწია,
განათლებულ ხალხთა რაზმის უკან
დაგვყენა. აი, ამ უსწავლელობის და
უფარგისობის გამო ჩვენი მამულები
სხვის ხელში გადადიან, ჩვენი სიმ-
დიდრე სხვას უხარია, ჩვენს ოფოს
სხვები მასხარად იგდებენ. მორი ათასი
წელი მეტი იბრძოდა ჩვენი ერი სხვა-და-
სხვა მტრებთან. ბევრს სურდა ჩვენი და-
ჩაგვრა, დაუძლურება, დამონაგება მაგ-
რამ, დახე ღვთის განგებას, ქართვე-
ლობა ყოველთვის გამარჯვებული
გამოდიოდა. შველას ვაჟაცურად, მა-
მაცურად პასუხს აძლევდა. თანხმობით
და ძმურის სიყვარულით თავგანწირუ-
ლი იბრძოდა მტერთან ხლმითა და
სიტყვითა თავის ცნობიერების ხალ-

თან უნდა შემყარო: სალაპარაკო მაქვს
იმასთან.

ძუშმა ვერ მიხვდა ბატონის სიტყვებს,
რადგანაც ამ გვარი საუბარი ბატო-
ნისგან პირველად ესმოდა.

— რას მიბრძანებთ?

— ღვთა! დასტყვილა უფროსმა და
დაუმატა: — გაეთრიე არაყი მომიტანე.

ძუშმა შემოიტანა არაყი, აფიცრ-
მა რამდენიმე რიუმკა ზედიზედ და
საჩქაროდ გადაჰკრა და თვალები
აემღერა! იმან დაიწყო ოთახში წინ
და უკან სიარული, მივიდა სტოლთან
და კიდევ რამდენიმე რიუმკა ჩაისხა
ყელში. მერე შესდგა და აცქერდა საღ-
ვთოს და უთხრა:

— ძუშმა წადი, მნდი მომიყვანე;
ასე უთხარი ბატონი აფიცრი გიბრძა-
ნებს-თქო, ფული უნდა გაჩუქოს-
თქო.

ძუშმა საძაგლად გაიღია და გო-
ბრუნებით უპასუხა:

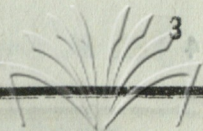
— მნლაე! და ის ციბრუტით გა-
ტრიალდა და გავიდა; ბატონმა კი ისევ
არაყს მიმართა. ის თანდათან მოუსვენ-
ებლობაში შედიოდა და მხეცური
ინსტიქტი იმოწინებდა იმის კაცობრიულს
გრძნობას.

— რა დემართა, რატომ არ მო-
დიან? მეათედ წარმოსთქვამდა ის,
თუმცა ჯერედ ბევრს ხანს არ გაეშ-
ლო.

როცა იყო შემოვიდა ძუშმა და
დადგა კარებში. ბატონმა შეხედა.

— რა ჰქენ? ჰკითხა იმან.

— მერა გავაგებინერა, თქვენო პა-

ქონის და საყვარელი მამულის და-
საცემად. ღღეს-კი ჩვენ რაიმე საქ-
მის დაწყება, რომ გვინდოდეს, ძმუ-
რად ხელი-ხელს არ ვაძლევთ: შური,
მტრობა ყველა დაწყებულ საქმეს ჩვენ-
ში წინ მიუძღვის. მინატრი, ჩვენი
გმა-პაპათა სახელი დაგვესახურებინოს
არა მარტო ხრმლით—სწავლა განა-
ლებითაც. შოველ ქართველ კაცს სი-
ხარულის ლამაზი უნდა აენტოს, უეჭ-
ველია, გულში, როდესაც შემოხე-
დამს ამ თქვენგან აშენებულს წმინ-
და სწავლის ტაძარს. მე სკოლა იქ-
ნება მანათობელი ლამაზი თქვენ
ჩამამეღობისთვის. მართალია დღეს
ჩვენში გაღვივებული ცხოვრების ალი
ჩანოდა, ჩაჰქრა და მხნეობა ქართ-
ველთა ერისა თითქმის დადუმდა, მაგ-
რამ ჯერ კიდევ სრულიად არ გამქ-
რალა. ჩვენ ძველ ცხოვრების ღველფ-
ში მოიძებნება კიდევ სიცოცხლის ნა-
პერწყლები, რომლითაც შეიძლება
ისევ აენტოს დიდებულის ცხოვრების
ლამაზი. პეთილო მშობლებო, რა მად-
ლობის ღირსნი ხართ, რომ მიგიღიათ
ეს დიდი ღვაწლი, აგიშენებიათ ეს
წმინდა ტაძარი სწავლისა. მაგზავეთ
თქვენი შეიღებო—ქ გაიცნობენ ქვე-
ყანას და თუ რომ ბედმა უღიმა—თავი-
ანთ თავსაც გააცნობენ მას.

ახლა თქვენ, პატარა ბავშვებო...
აქნობამდინ მე ვებასებოდი თქვენ
მშობლებს და არ მინდა თქვენც გულ-
ნაკლულად დაგაგლოთ. თქვენც გეტ-
ყვი ორიოდ სიტყვას. რაც აქნობამდინ

ტიოხნება. უპასუხა სალდათმა, რომ
მელმაც იგრძნო „დანაშაულობა“ და
გამოიჭიმა.

— ღურაკ! მოკლედ მოუტრა აფი-
ცერმა. — მაშ რის სალდათი ხარ, თუ
გვეც ვერ გააგებინე?

— რაქნა, თქვენო პატრონებო! ის
რუსულს არ ლაპარაკობს და მე
„ბუსურმანის“ ენა არ ვიცი... მცადე
ნიშნებით გაგვგებინა, მაგრამ გაჯაფ-
და და ყური არ მათხოვა.

— უხეროვ! ძალად ვერ წამოიყ-
ვანე?

— ღლე გახლავს, თქვენო პატრონ-
ებო, ძალად როგორ იქნება? მთე-
ლი სოფელი მიდის მოდის.

— ახ, ღმერთო! მს რა სულელს
გადამკიდე? მხრების აწევით წარმოსტე-
ვა ბატონმა და კიდევ არაყი გადაჰქ-
რა.

— თქვენო პატრონებო! ბაბედა
სალდათმა.

— რა? მკაცრად მიუბრუნდა უფ-
როსი.

— მლბერდი ხომ შინ არ გახ-
ლავს, სალამოდინ მოითმინეთ და
სალამოზედ პირ-და-პირ შედით იმის
ცოლთან. მაშინ რაცა გნებაესთ, ყვე-
ლას ვაგიგონებთ.

— შენ ისე სულელი არ ყოფილ-
ხარ, როგორც შენი პირისანე გამოს-
თქვამს.

სალდათს გაეხარდა, რომ საშუა-
ლება იპოვა, აფიცრის მრისხანების
ასაცდენად და გაიღიმა.

ელაპარაკე თქვენ მშობელთერთ დროს
უფრო კარგად გაიგებთ და კარგადაც
დაფასებთ... მხოლოდ თქვენ ამასა
გთხოვ, ბეჯითად დაიარებოდეთ სას-
წავლებელში, არ აკლდებოდეთ ვაკ-
ვეთილებს და ერთგულად იყენეთ თქვენ
საქმეზედ. თქვენთვის არა შრომას არ
დაზოგავს და თქვენთვის თავგანწირუ-
ლი იქნება თქვენი ერთგული, უფ-
როსი ძმა და მეგობარი, თქვენი მას-
წავლებელი. არ დაივიწყოთ, ბავშვებო
ეს დღეც. შოველ ამ დღეს მადლო-
ბით მოიგონეთ ხოლმე თქვენი მშობ-
ლები, რომელთაც ეს სახლი აგიშენეს.
მათ ნაწილი თავის ვალისა შეუსრუ-
ლებიათ, სხვას შემდეგში დაგვალე-
ბენ და მომავალში, თუ როგორის
სარგებლით დაუბრუნებთ ამ ვალს
მშობელთ—ეს თქვენზედა დამოკიდე-
ბული.

ამ სიტყვის შემდეგ ბავშვებმა, ამ
სკოლის მოსწავლეებმა იმდერეს სხვა-
და-სხვა ხალხური სიმღერები მშვენი-
ერის ხმით...

ხალხი წავიდ-წამოვიდა და რალაც
დიდ სიხარულის გრძნობდა ამ დღეს...

— მართალია, ამბობდნენ, ბევრი ფუ-
ლი დავხარჯეთ, მაგრამ კაი განძი
შევიძინეთ... ამის მეტი რა შეგვრჩე-
ბა ჩვენ სიცოცხლეში... დამსწრე.

წერილი რედაქტორთან

ბატონო რედაქტორო! „დროე-
ბის“ მე-242-ში წავიკითხე ქიზიყი-

— მერე ყვირილი, რომ დაიწყოს?
ჰკითხა აფიცერმა.

— როგორ გახდებოდა?.. მაგრამ თუნ-
და გახდებოდა კიდევ ეს სახლი მოშო-
რებით გახლავს და ვინ გაიგონებს?..
მე მოვიყვან ხუთიოდე თოფიანს რუსს
და ისინიც მზად მეყოლებოდა, თუ გა-
ბედა ვინმემ მოსვლა, თავ-პირი ჩავამ-
ტერიოთ... ამიტომ, რომ, ვეტყვით
ჩვენ, აქ ბატონი აფიცერი ღვას და
ნუ ბედამთ იმათ შეწუხებას.

პლატონ პლატონის მოეწონა
სალდათის მიაზრება და გადაწყვიტა,
რომ შუალამის დროს ის შევიდოდა
მნდისთან, რომელიც უეჭველია სიხა-
რულით ყელზედ მოეხევადა და და-
ტკობდა თავის ალერსით.

იქნებოდა ღამის ათი საათი, რომ
დღესაც ტუზმა ჩამდინიშე შეიარაღე-
ბული სალდათა შემოაპარა გალავან-
ში და დამალა სახლებთან. პლატონ
პლატონი-კი მივიდა მლბერდის ოთა-
ხის კარებთან, მიაწვა და წარმოიდგი-
ნეთ, რომ კარები ღია დახვდა? იმან
იფიქრა, რომ ღია კარი სწორედ იმის-
თვის დაუგდია მნდის და სიამოვნე-
ბით გაიღიმა. მთაში ბნელოდა და
ამისთვის შეზღბა რაოდენიმე ხანი,
მაგრამ ჩქარა გაიგონა მნდის ხმა:

— ძარები ჩაკეტე ღია არ დავრ-
ჩეს.

აფიცერმა ვერ გაიგო ამ სიტყვების
მნიშვნელობა, რადგანაც ჩინურს არა
ლაპარაკობდა და ამისთვის ეს ლაპა-
რაკი მიწვევად ჩასთვალა.

იმან გასწია პირ-და-პირ ხმაზედ,

გან შენიშნა სოფ. პაქირის ნათლის-
მცემლის ეკლესიის კრების მ. ჯ—ვის
ყოფა-ქცევის შესახებ. შემოჩილესად
გთხოვთ, ქეშმარიტების აღსადგენად
ამ წერილს მისცეთ მცირედი ადგილი
„დროების“ მომავალ ნომერში.

შენიშვნის ავტორი სწერს ვი-
თომც—მთელს კრებას, ეკლესიილ-
გან შინ დაბრუნების შემდეგ, ჩხუბი
ჰქონდათ გაყოფის დროს შემოწი-
რულზედ და აქეთ-იქით ეწეოდნენ
ზეარებს,—არა ეხლა ჩემი წადების
დროა,—არა ჩემი. შევლაზედ მეტი
სულ-მოკლეობა და ხარბობა გესწია
მ. ჯ—ვმა, რომელსაც მოხდა კარ-
გი სილა თავისივე ერთი ამხანაგისა-
განაო—და სხვ...

ამ შენიშვნაში არის გამოხატული
სრული უმეცრება და სიცრუე, რად-
განაც ეს საქმე მე უფრო დაწვრილე-
ბით ვიცი და მაყურებელიც ვიყავი.
ბარდა ამისა შენიშვნის ავტორს ეც-
ნევა, რომ ის ქეშმარიტების აღდგე-
ნას კი არ დაეძებს და რალაც პიროვ-
ნული ინტერესები აქვს. ზევით მო-
ხსენებული მღვდელი ჩემი სახლის
მოდღარი იყო ბარე 25 წ. და არა
ვითარი ხარბობა და სულმოკლეობა
არ შემჩნეოდა. რადგან შენიშვნის ავ-
ტორს ვერ გაუგია საქმე რაში მდგომა-
რეობდა, მე შევატყუბინებ თვითონ
მას და პატივცემულ „დროების“ მკი-
თხელებსაც ყველაფერს დაწვრილე-

წააწყდა ლოგინს და გადახვია ხელი
ქალს, რომელიც შეშინებული წამო-
ვარდა და დაიძახა:

— შინა ხარ?

— რასა ყვირი? უპასუხა აფიცერმა
და დაუმატა.—ღაწეკ.

ძალი ლაპარაკზედ ჩქარა მიხვდა
ვინც იყო დაუპატიჟებელი სტუმარი
და ძალზედ შეჰყვირა შეშინებულის
ხმით:

— მლბერდი! მიშველე!

მლბერდს, რომელიც ამ ღამეს და-
ბრუნებულიყო ძაუგიდგან და ამ ქა-
მად ცხენს უდლიდა, მიესმა მნდის ხმა
და მსწრაფლად ხანჯალზედ ხელ გა-
ვლებული შემოიჭრა და თან შემო-
ტანილს სანთლის შუქზედ, თვალ წინ
წარმოუდგა თავისი ცოლი, რომელიც
ეგრძოდა გამხეცვულს აფიცერს,
რომელსაც ხელი გაეფლო და ცდი-
ლობდა ქალი წაეჭია.

მლბერდი იქამდინ გაშტერდა, იქამ-
დინ დაიბნა, ამ შემთხვევით, რომ
რაოდენიმე ხანს კარებში ისე გაშტე-
რებული დარჩა: როდესაც გონს მო-
ვიდა და ის იყო ხანჯლით გადატო-
მას აპირებდა, რომ დღე დაეზნელე-
ბინა უსვინილისა სტუმრისთვის, უკა-
ნიდგან წამოეწივნენ ტუზმას მოყვა-
ნილი სალდათები, რომელთაგანაც
ერთმა უკანიდგინ ისე ძალზედ დაჰქ-
რა ყონდახი, რომ ჩინურს თავი რამ-
დენიმე ადგილას გაუტყდა და დარე-
ტიანებული მიწაზედ დეცა.

ბით. არც ერთ მხარეს მიუღებოდა და
აოც მეორეს. ბიზ-ნიროთი

9 ნოემბერს პაქირის ნათლის-
მცემლის ეკლესიის ზედ მიწერილს
ეკლესიაში იყო ღამის თევა. მლო-
ცავებიდან შემოვიდა 30 ქათამი,
პური, ღვინო და სხვ. მეორე დღეს,
ე. ი. 10 ნოემბერს დილა აღრიანად
მობრძანდება ბ. ღმირი ნანობა-
შვილი ძე მ. იორდანე ნანობაშვილი-
სა და ეუბნება კრებას: „მამიჩემის წი-
ლი მომეცით, ყველაფერი უნდა შინ
წავიღო, ხეალ ძმის ქორწილი მაქვს“.

ღიაკონი ზაქარია ხუციევი და პრი-
ეტნიკი ლაერენტი შოშიევი ამბო-
ბენ: „მოდი ეს 30 ქათამი ვაჩუქოთ
ღ. ნ—ვს, რადგანაც ძმის ქორწილი
აქვს“. ამაზედ არ სთანხმდება შე-
ნიშვნაში მოხსენებული მღვდელი.
თვითონ პატივცემულმა „დროების“
მკითხელებმა გაშინჯონ, შეიძლება
ამდენი ქათმის ჩუქება თუ არა?

სალამოს ეკლესიიდან დაბრუნე-
ბის შემდეგ, ამ ყველა შემოსაყვას
აბარებენ ეკლესიის ყარაულს მ. პო-
მანხიდეს და ყველა მიდის თავ-თავის
სახლში. ბინდის დროს მოუცვიდე-
ბიან ყარაულს ღმირი და ბიორგი
ნანობაშვილები და ართმევენ ქათმებს.
შარაული არ ანებებს, რადგანაც გა-
საყოფი არის და ნახავს, რომ ქათმები
სარზედ ასხმული მიჰყავთ შინ. მ. ჯ—ვი
ეუბნება: „ძაცო! მე ჩემი ნაწილი

სალდათები მისცივდნენ გულ შე-
მოყრილს კაცს, დაუწყეს უწყალოდ
ცემა,—მიმკვდარებული შეკრეს და
მეორე დღესვე „ძაუგს“ გამოგზავნეს,
სადაც სამსაჯულოს უნდა გადაეწყვიტა
განაჩენი „მოჯანყე მლბერდისთვის,
რომელმაც განიძრახა რუსის აფიცრის
სიკვდილი“.

მნდის, რომელიც დაჭერის დროს
მიეშველა თავის ქმარს, მალე დაიშო-
რეს და შეკრულ აფიცრის ოთახ-
ში შეაგდეს, უეჭველია, „რომ არ გა-
ქცეულიყო სადმე“. იმათი პატარა
შვილი სურთი-კი მეორე დღეს გაჰ-
ყლეთილი იპოვეს, რადგანაც ის მე-
ბრძოლებს ფეხ-ქვეშ მოჰყოლიყო და
გავსრისათ.

რაოდენიმე ხანს შემდეგ, მლადი-
კავკასის ბაზარზედ ამართეს ძელი, რომ-
მელზედაც საქვეყნოდ ჩამოაღრჩეს
მლბერდი, რათა ამ მაგალითს ხალხ-
ზედ გავლენა ექონია და ევლარავის
გაებედა უფროსზედ შეიარაღებულის
ხელის შეშვერა.

უპატრონოდ დარჩენილი მნდი მო-
ხუცებული, ღვინომილი, ეხლაც პრ-
ლიეში სცხოვრებს, დიდს კარის-კარს
და დასტირის თავის პატარა სულთან და
საყვარელს ქმარს.

ა. მოჩხუბარიძე.

(დასასრული)

მომეცით და თქვენისა თქვენ იცით! ამაზედ ბ. დ. ნ—ვი ჰყავს ხელს მ. ჯ—ეს, წაიყვანს ქათმებს და წაყავს ამით კიდევ ბოლოვდება საქმე დროებით. დ. ჯაჭავიძე.

ბუილის საგაყრდნელი.

ავადმყოფები მიიღებენ დილის ზე საათიდან თორმეტ საათამდე.

მ. შაბათი. გარდაღებისა და ლისიცევი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბოლის, ქალების და უმწიკლების ავადმყოფობისა; ბაბაევი მარტოების სისუსტის და შინაგან ავადმყოფობისა.

ს. შაბათი. მინკევი—სირურგიული ავადმყოფობისა; ლისიცევი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბოლის, ქალების და უმწიკლების ავადმყოფობისა; ბაბაევი და დანიელ-ბუტოვი—მარტოების სისუსტის და შინაგან ავადმყოფობისა.

მ. შაბათი. ლისიცევი და მიმანოვი შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბოლის, ქალების და უმწიკლების ავადმყოფობისა; ბაბაევი—მარტოების ავადმყოფობისა.

ხ. შაბათი. ლისიცევი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბოლის, ქალების და უმწიკლების ავადმყოფობისა; ბაბაევი—მარტოების ავადმყოფობისა.

მ. შაბათი. მინკევი—სირურგიული ავადმყოფობისა; ლისიცევი, მიმანოვი და დანიელ-ბუტოვი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბოლის, ქალების და უმწიკლების ავადმყოფობისა; ბაბაევი—მარტოების სისუსტის ავადმყოფობისა.

შ. შაბათი. ლისიცევი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბოლის, ქალების და უმწიკლების ავადმყოფობისა; ბაბაევი—მარტოების სისუსტის ავადმყოფობისა.

განცხადებანი

მედი—გაგია

ნ. დ. გავრონსკი

გადავიდა ახალს სახლ. ზუბალოვისა მრევლის მოედ. და სასახლის ქუჩის კუთხეში. შესავლი მრევლის მოედანით.

იღებს ავად-მყოფებს განსაკუთრებით დედაცოთა და გაგვრების სატკივრებით მუდამ დღე, უქმეებს გარდა, დილის 9 საათ. 11-მდე. (10—2)

ინგლისის მალაზია

Maison de confiance

პეტროვ ნენი ნაი—12. 10 კ. მასკოვის ნაი—12. 40კ

— — — 1—20	— — — 1—60
— — — 1—40	— — — 1—80
— — — 1—60	— — — 2—
— — — 1—80	— — — 2—50
საუკეთესო—2—	— — — 3—

იქვე ისუილება სხვა საქონელიც: თოფები, რევოლვერები, კრატები, ჭურჭელი, ჩაიდნები, გასაღებები, დანები, კოვზები, ტაშტები, კალმები, ქაღალდი, შოკოლადი, კაკაო, კანფები, მურაბები, მაგნეზია, უნაგირები, კლიონკა, წინდები—კაცის და ქალის, ხელო-სახოცები, მაკინტოშინ კალენკორი—სულ ყველაფერი 25, დამ 50 პროცენტით უფრო იაფად იღირს სხვა რომელსამე მაღაზიაში.

მინც ქალაქს გარედამ 25 მანეთი—დამ 1,000 მანეთამდე საქონელს გამოიწერს, გასაგზავნს არაფერს არ იხდის. (100—16)

მ. შაბათი. შავაზდოვის გაგვრების საგან-ბოლო ბუილისში (ბოლოვისის პრო-სპექტზე ალექსანდროვის ბაღთან სა-კუთარს პავლიონში).

მიიღება ხელის მოწერა 1883 წლისა

შოველ გვარ ჟურნალებზედ და გა-ზეთებზე ადგილობრივ, რუსულ და ამზღვარ ვარეთებზედ. (20—7)

მართველ მაღაზისაგან ნათარგმნი მოთხოვნი

წიგნი მეორე.

ისუილება ბუილისში: შავერდო-თან, ჩარკიანთან და ბრიკუროვის წიგნის მაღაზიაში (ბაღის პირ-და-პირ). მუთაისში: შილაძის და ნიკოლა-ძის მაღაზიაში.

გორში: მ. პერესელიძესთან.

დაიბეჭდა და ისუილება ბრ. ჩარ-კიანის ქართული წიგნის მაღაზია-ში

გაგაულის

საერთო მფლობელობაზე

თხზულება

ანტონ შურცელაძისა

გამოცემული

ზაქარ შიჭინაძისაგან.

შასი თითო წიგნისა ერთი აბაზი

ახალი წიგნი

ისუილება შავაზდოვის გაგვრების სა-განბოლოში, გულმარზი

შემოკლებული

სამართველოს

ისტორია

შედგენილი რომან ცანციევისაგან. 1882 წ. ფასი თოთხმეტი შაური, გაგზავნილთა თხზ აბაზი.

დაიბეჭდა და ისუილება ბრ. ჩარკიან-ის ქართული წიგნის მაღაზიაში

სახსოვარი

ბატონიშვილის ალექსანდრეს-ძის ირავლის გარდაცვალებაზე.

შეკრებილი და გამოცემული
ზ. ჭიჭინაძისაგან
ფასი სუთი შაური.

დაიბეჭდა და გამოვიდა ახალი სომ-ხური წიგნი

მწეპის სტეფი

ლემპი, სიმღერები და ზღაპრები

ცნობის-მოყვარე ყრმათათვის

სკოლაში და შინ საკითხავად

აღიანდისა

გამოცემა გ. მ. შავერდოვის გაგვ-რის საგენტოსა.

ფასი ერთი აბაზი

დაიბეჭდა და ისუილება ბრ. ჩარკ-იანის ქართული წიგნის მაღაზიაში:

თამარ დედოფალი

შედგენილი

გ. ბ. შვილისაგან

გამოცემა

ზაქ. ჭიჭინაძისაგან

ფასი ერთი აბაზი.

ინგლისის მაღაზიაში

თმის აწოცვა-

ნი გაგვრების

ამაგრებს თმის და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუ-მისა 2 მან., გაგზავნილთა 2 მანეთი და 28 კაპ. (100—14)

აქვე ისუილება ქინის ზომად თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სწორდება თავის ტკივილის მოსასპობლად, ტუჩალების სა-ზონი, დუხები და სხვ.

ყორხაზის ქარვასლისაგან

უცხადებთ პატენტირებულ საზოგადოებას, რომ ყორხაზის ქარვასლაში, რომელიც დღეს ჩვენს საკუთრებას შეადგენს, გამართულია სხვა ქალაქებიდან მოსულ გაჭრებისათვის ცალკე ნომრები და სადგომი ოთახები, რომელსაც ასეა უფრო იაფ ფასად ვაჭირავებთ, ვიდრე ადრე იყო. მკელი ფასები იყო: ღამის გასათევია—10 კაპ. ახლა 5 კაპ. გავზადეთ; ცალის შესაგრაფი მუშის ქირა ადრე იყო სუთი შაური, ახლა აბაზი და სხვ.

საჭიროდ ვრცნით გაგვრებისათვის განსაკუთრებით ქუთაისის გუბერნიის ჩვენი მუშტრები, რომ მოკრიდნონ ადრინდელ ჩვენგან დათხოვნილ აწინდებლად, რომელიც თითქმის ძალით იტყუილებს მუშტარს თავის ქარვასლაში: შუალამის ზო-კნდის მოსვლის დროს მუშებს აყენებს სიონის წინ, ზოკნდამდ მომავალ ფე-ტონებს აჩერებენ და ამინად დალა-უნებურად მიჰყვით მუშტარი სხვა ქარვასლაში. ზოგნი ამათვანი გი მეორე დღეს ისევ ჩვენს ქარვასლაში გადმოდიან.

ჩვენვე ვკისრულობთ კომისიონერების მოადგილეებს. ჩვენს ქარვასლაში შეკ-რულს თითო ცალზე ვიღებთ 20 კაპ. ყოველს სარჯს ჩვენ ვკისრულობთ, ე. ი. დროგისა, მარგისა, მუშისა და სხვ. თუ რამე ნაკლებად ადმოჩნდება, მა-სუხის-მგებელი ჩვენ ვაქნებით.

ამასთანავე ვაცხადებთ, რომ შემდეგში ჩვენ გვსურს გავამწვინოთ და შეკ-კითხთ ჩვენი ქარვასლა, ასე რომ მუშტარს ყოველი შეღავათი და საშუალება მი-ცეთ თვის საქმის კარგად და საჩქაროთ წარმოებისათვის.

ქმანი იავორ და ონანა პარუნ სარქისოვები. (10—9)